

Dabas aizsardzības pārvalde

Korkuļu sausgultne un pazemes upe

Publicēts: 14.11.2020.

Atjaunināts: 28.07.2021.

Dabas pieminekļa teritorijā notiek virsūdeņu pārplūde caur pazemi. Teritorijā atrodas lielākā daļa no nelielās Korkuļu (Dešupītes) senlejas, Lauces senlejas posms un pacēlums starp abām senlejām. Korkuļu senlejā atrodas vismaz 10 ūdensrijēji – vietas, kur upes gultnē vai tās tiešā tuvumā pazūd upītes ūdens. Lauces senlejas pamatkrasta piekāvē atrodas vismaz 8 ūdeņu izplūdes vietas – pseido avoti, kur izplūst dzeltenīgais Korkuļu upītes ūdens.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis.

Kods: LV0440040

Administratīvais iedalījums: Aizkraukles novads, Sērenes pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Latgales reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

Normatīvie akti

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Vispārējs raksturojums

Teritorija ir izvietojusies Viduslatvijas zemienes pašā austrumu malā, uz dienvidiem no Daugavas senlejas.

Teritorijā atrodas lielākā daļa no nelielās Korkuļu (Dešupītes) senlejas, Lauces senlejas posms un pacēlums starp abām senlejām.

Abas senlejas, domājams, veidojušās leduslaikmeta noslēgumā kā Daugavas senlejai paralēlas zemledāja ūdeņu noteces artērijas – subglaciālās iegultnes. Iespējams, ka kušanas ūdeņi, filtrējoties caur dolomīta plaisām no senlejas uz senleju, šķīdinot un erodējot dolomītu, ir paplašinājuši plaisas un izveidojuši pazemes noteces kanālus.

Korkuļu senlejš, 650 metrus garā posmā atrodas vismaz 10 ūdensrijēji – vietas, kur upes gultnē vai tās tiešā tuvumā pazūd upītes ūdens. Lauces senlejas pamatkrasta piekāvē atrodas vismaz 8 ūdeņu izplūdes vietas – pseido avoti, kur izplūst dzeltenīgais Korkuļu upītes ūdens. Viens no lielākajiem „avotiem” izplūst cirkveida pazeminājumā – iegrauzumā Lauces senlejas nogāzē. Novadā šis pazeminājums ir ieguvis savdabīgu apzīmējumu – „karsta kritenis”. Visu „avotu” kopējais debīts vērtējams kā 50 l/ sek.

Attālums gaisa līnijā starp tuvākajām, lielajām ūdeņu ieplūdes pazemē un izplūdes virszemē vietām ir 550 m, augstumu starpība ir aptuveni 15 m. Iespējams, ka daļa izplūstošo ūdeņu nāk no Daugavas (Pļaviņu ūdenskrātuves), līdz kurai ir 700 m, bet augstumu starpība 30 m.

Gan Korkuļu upītes, gan Lauces senlejas ir ainaviski izteiksmīgas un lielākajā daļā tās ir cilvēka maz ietekmētas.

Teritorijā atrodas ES aizsargājami biotopi: nogāžu un gravu meži (9180*), karbonātisku pamatiežu atsegumi (8210), upju straujteces un dabiski upju posmi (3260), palieņu zālāji (6450).

Minētais dabas veidojumu komplekss ir unikāls visas Latvijas mērogā kā lielākā, tieši novērojamā upes ūdeņu pārplūdes vieta.

Dabas datu pārvaldības sistēma
OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/korkulu-sausgultne-un-pazemes-upe-0>